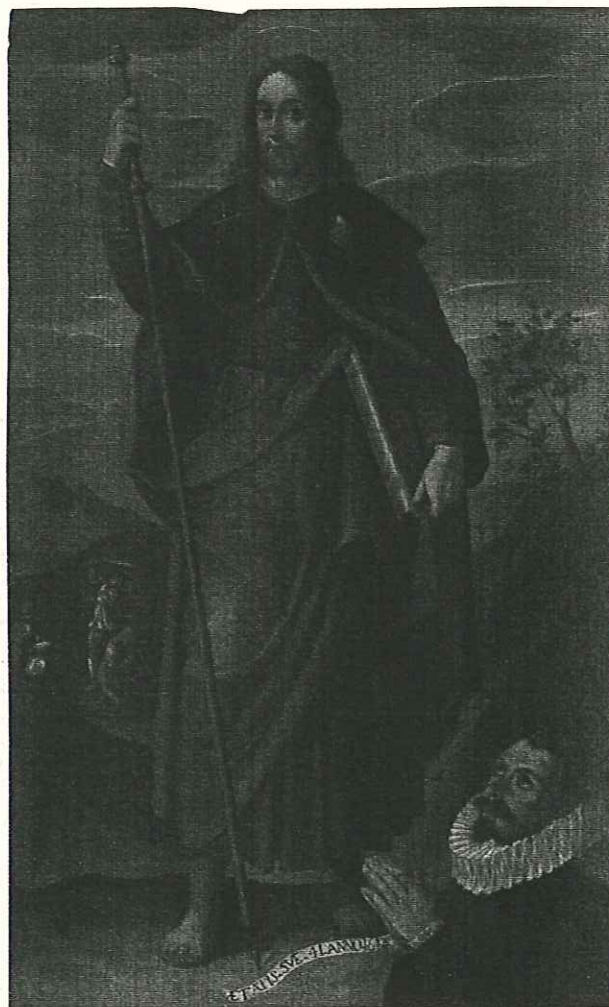

TAULES I RETAULES

Pintura del segle XVI al XVIII

TAULES I RETAULES

Pintura del segle XVI al XVIII

del 27 de maig de 2009
al 28 de febrer de 2010

Museu de Terrassa

Castell Cartoixa de Vallparadís

Museu de Terrassa

Exposició

Ho organitzen:
Museu de Terrassa
Regidoria de Cultura
Ajuntament de Terrassa

Coordinació:
Domènec Ferran

Guió i textos:
Gemma Ramos

Restauració:
El Taller. Conservació i restauració d'obres d'art
Conxa Armengol, Sònia Berrocal, Xavier Serra i Marta Vilà

Agraïments

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa
Arxiu Municipal Administratiu de Terrassa
Arxiu Nacional de Catalunya
Arxiu Tobella
Departament d'Art del Renaixement i Barroc del MNAC
Carme Aixalà
Bonaventura Bassegoda
Marià Carbonell
Rosa Cruellas
Margarita Cuyàs
Joan Yeguas

Catàleg

Ho editen:
Ajuntament de Terrassa
Regidoria de Cultura
Museu de Terrassa (carrer dels Gavatxons, núm. 9, 08221 Terrassa)

Coordinació:
Domènec Ferran

Catalogació i textos:
Gemma Ramos

Fotografies del catàleg:
Teresa Llordés
Marta Vilà, Sònia Berrocal (fotos *pentimenti* pàg. 21 i 25)

Preimpresió i impressió:
Prismàtic Arts Gràfiques, SA

Dipòsit legal: B-24.627 / 2009
ISBN: 978-84-86838-72-0

Sumari

5	Presentació
8	La recuperació d'obres d'art a Terrassa durant la Guerra Civil
13	Catàleg
13	Llegat Josep Soler i Palet
19	La Junta de Museus i la recuperació d'obres artístiques durant la Guerra Civil
27	Dos retaules del Conjunt Monumental de les Esglésies de Sant Pere
45	Can Viver de Torrebonica
53	Altres retaules del Museu
61	Bibliografia

Detall de compartiment de retaule.
L'Àngel Custodi i l'Arcàngel sant Rafel amb Tobies i el peix
Final segle XVI
MdT 5.241

Capella de la Mare de Déu del Roser de Can Viver de Torrebonica, c. 1917.
Arxiu Tobella

Can Viver de Torrebonica

Els orígens d'aquesta masia, situada entre els torrents de la Batzuca i de la Grípia i dins l'antiga parròquia de Sant Julià d'Altaura, es remunten a finals del segle XIII. En aquells moments la masia, segons l'estudi de Josep Maria Armengol, rebia el nom de Can Barba. Aquesta anà canviant de topònim en funció de les diferents aliances matrimonials. Un dels topònims, el de Mas Maduxer, es conservà durant uns tres segles. Ja a principi del segle XV la masia apareix sota aquest topònim. Pere Maduxer, el primer amb aquest cognom, es casà amb la pubilla Agnès de Blancafort, propietària de la casa pairal i les seves terres, que aleshores encara es coneixien com a Mas Botet. Després del casament del segon Pere Maduxer –fill del primer–, l'any 1394, el mas ja prengué el nom de Maduxer.

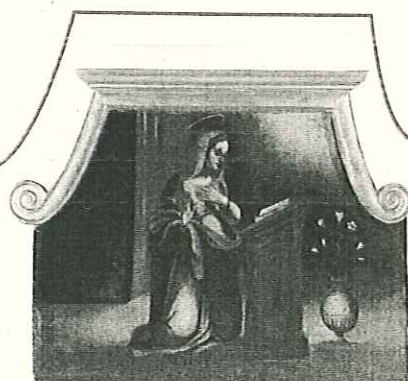
Cap a finals del segle XVII es canvià el topònim per Mas Sala i, finalment, pel de Can Viver, nom que ha arribat a nosaltres.

Per un testament de Jaume Maduxer, se sap que el dia 23 de gener de 1618 es féu edificar una capella al costat de la torre de la masia, la capella de la Mare de Déu del Roser.

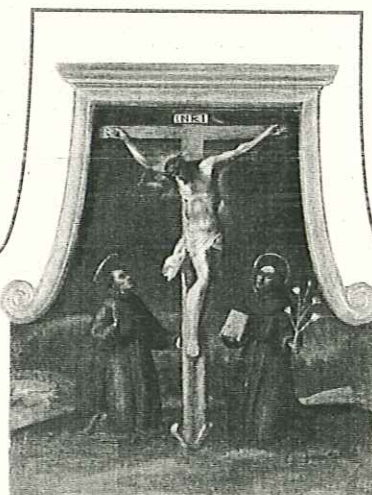
L'any 1909 la finca es va vendre al Patronat de Catalunya per la Lluita contra la Tuberculosi, que l'habilità i hi fundà el Sanatori Antituberculós, inaugurat el 28 de gener de 1911.

L'any 1923 es van iniciar unes obres d'ampliació i transformació de la casa de pagès, el responsable de les quals fou l'arquitecte Bernardí Martorell. Del conjunt de l'obra en destaca la construcció de l'església de la Mare de Déu de Montserrat. L'antiga capella de la Mare de Déu del Roser, en construir-se el nou temple, va quedar-hi adossada i es convertí en la capella del Santíssim.

COMPOSICIÓ HIPOTÈTICA DEL RETAULE DE LA CAPELLA DE LA MARE DE DÉU DEL ROSER

Anunciació

Crucifixió

Anunciació

Sant Joan Baptista

Sant Jaume

Camí del Calvari

Epifania

Oració a l'hort de les oliveres

22. Retaule de la capella de la Mare de Déu del Roser
Can Viver de Torrebónica (Terrassa)
Segle XVII
Pintura a l'oli sobre fusta

Aquest retaule està format per vuit taules que possiblement provenen de dos conjunts diferents. Les dues taules principals, amb sant Jaume i sant Joan Baptista, tenen els retrats dels donants, Jaume Maduxer i Mariana Bellsolà, que apareixen representats amb la indumentària de l'època i en posició d'orant. Aquestes dues taules de trets italianitzants ens recorden, en certa manera, l'escola valenciana. Gràcies a la informació que ens dona el filacteri d'una d'aquestes taules podem datar-les exactament l'any 1612.

Aquesta data coincideix amb el naixement de l'hereu del matrimoni Maduxer, el 24 de febrer de 1612. Fins aleshores, la parella, que ja feia 17 anys que estaven casats, únicament havia tingut noies. Jaume Maduxer, segons es desprèn d'un testament fet l'any 1599, sentia preocupació per la pervivència del seu cognom. En aquest document feia hereu el seu primer fill mascle i, en el cas que aquest no arribés mai, la filla que heretés hauria de prendre el cognom de Maduxer per a la seva descendència.

Tot això, juntament amb la coincidència de dates, fa pensar, segons Josep Maria Armengol, que l'obra es podia haver realitzat arran del naixement del primer fill del matrimoni Maduxer i que, potser, fos objecte d'alguna prometença. Així doncs, seria possible pensar que el naixement d'aquest fill donés lloc a l'encàrrec d'una pintura on apareguessin els seus propis retrats. Això podria explicar l'aparició dels donants al quadre, fet poc freqüent dins la pintura catalana del moment.

Les altres sis taules que integren el conjunt, de factura diferent i de qualitat força inferior, són fetes en un període una mica posterior a les altres dues, potser coincidint amb la fundació de la capella de la Mare de Déu del Roser l'any 1618. El que sí que podem afirmar, gràcies a la data que apareix a l'altar, és que el 1793 es va muntar aquest retaule tal com ha arribat a nosaltres a partir d'aquests dos conjunts.

Aquest retaule, que es trobava a l'interior de la capella de la Mare de Déu del Roser, ha arribat al Museu de Terrassa totalment desmuntat, i se'n conserva únicament les taules pintades. La immobiliària Colonial, SA, que comprà, el desembre de 1993, la finca de Can Viver de Torrebònica a la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, l'any 2000 féu donació del retaule al Museu de Terrassa, després d'un procés de consolidació i restauració de les taules.

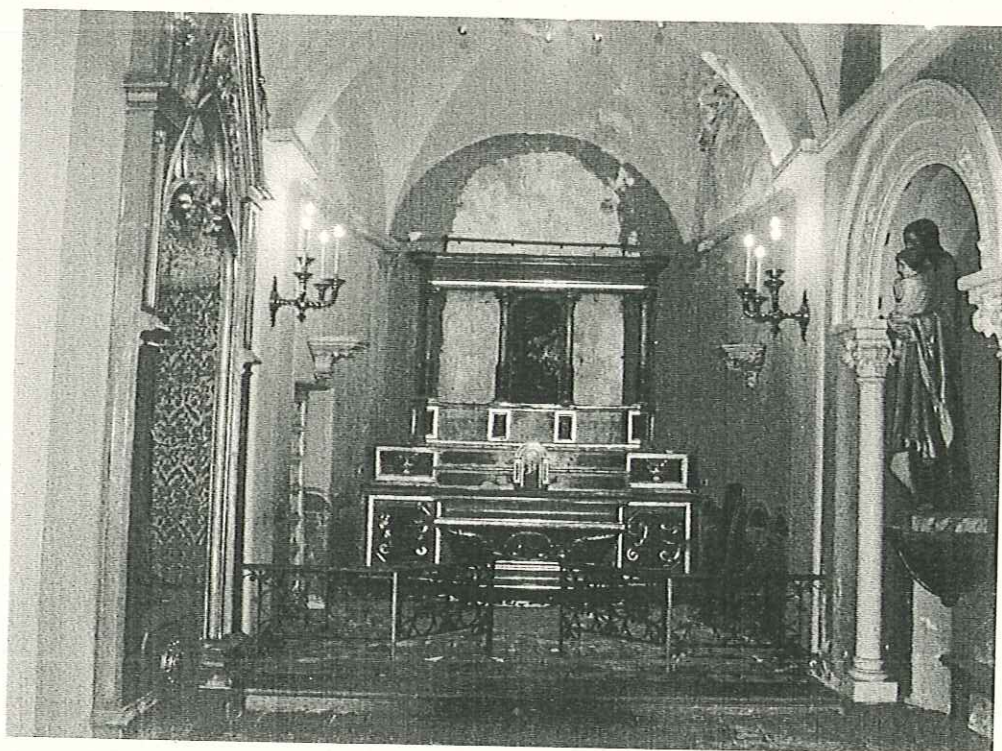
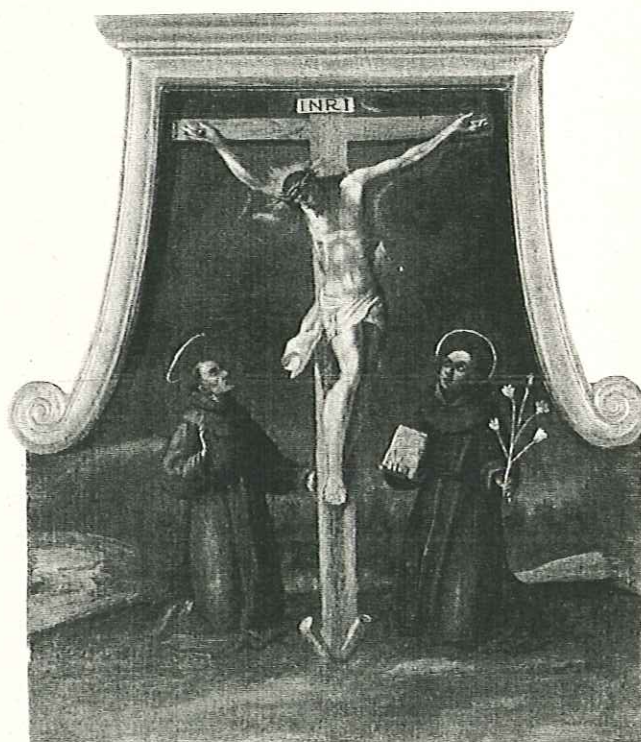
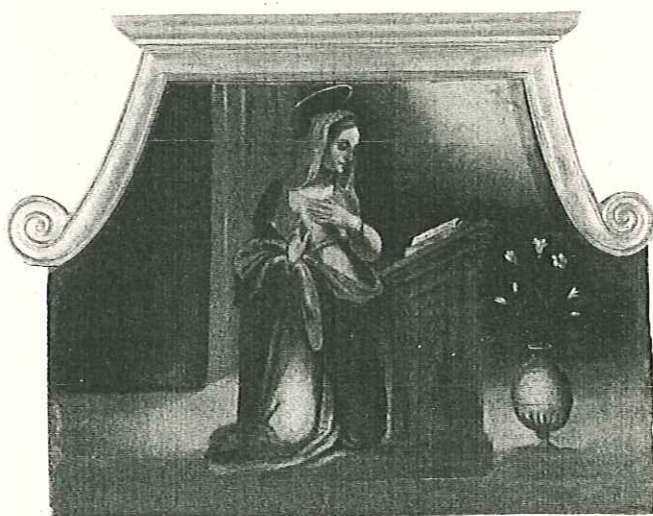

Fig. 4. Estructura del retaule i capella de la Mare de Déu del Roser de Can Viver de Torrebònica. Museu de Terrassa, Domènec Ferran, 2000.

22.1. Retaule de la capella de la Mare de Déu del Roser.
Coronament de retaule.
La Crucifixió amb sant Francesc i sant Antoni de Pàdua
(carrer central)
80 x 71,5 cm
MdT 22.235

22.2. Retaule de la capella de la Mare de Déu del Roser.
Coronament de retaule.
Mare de Déu (Anunciació)
(carrer de l'evangeli)
62 x 83 cm
MdT 22.233

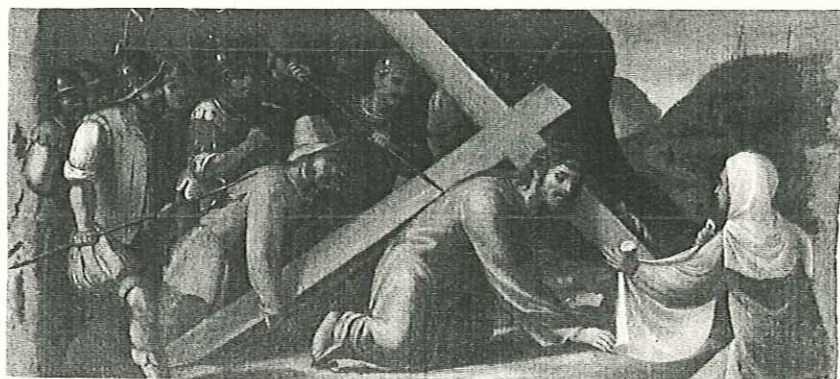
22.3. Retaule de la capella de la Mare de Déu del Roser.
Coronament de retaule.
Arcàngel Gabriel (Anunciació)
(carrer de l'epístola)
63 x 81 cm
MdT 22.234

22.4. Retaule de la capella de la
Mare de Déu del Roser.
Compartiment de predel·la.
L'Epifania
(carrer central)
30,5 x 60,5 cm
MdT 22.236

22.5. Retaule de la capella de la
Mare de Déu del Roser.
Compartiment de predel·la.
L'oració a l'hort de les oliveres
30,5 x 68,5 cm
MdT 22.237

22.6. Retaule de la capella de la
Mare de Déu del Roser.
Compartiment de predel·la.
El Camí del Calvari
30,5 x 68,5 cm
MdT 22.238

22.7. Retaule de la capella de la
Mare de Déu del Roser.
Compartiment de retaule.
Sant Joan Baptista amb
el retrat de la donant,
Mariana Bellsolà
1612
(carrer de l'evangeli)
111,5 x 67 cm
MdT 22.239

22.8. Retaule de la capella de la
Mare de Déu del Roser.
Compartiment de retaule.
Sant Jaume amb el retrat
del donant, Jaume
Maduxer
1612
(carrer de l'epístola)
109 x 67,5 cm
MdT 22.240